1842. **No. 51.**

DRENTSCHE COURANT.

Dingsdag, den 28 Junij.

De waarnemende GOUVERNEUR van *DRENTHE*, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat de bij tijds aangevraagde akten, ter uitoefening van de Jagt, gedurende den geopenden jagttijd, tusschen 1° Julij 1842 en 30 Junij 1843, heden aan de Ontvangers der Registratie in dit gewest, ieder voor zijn ressort, zijn verzonden en bij dezelve, tegen betaling der verschuldigde recognitie- en zegelgelden, kunnen worden afgehaald.

Assen, *De Gouverneur voornoemd*,
den 20 Junij 1842. VOS.

'S GRAVENHAGE, den 25 Junij.

In de zitting der 2. K. van gister, is door de commissie voor de verzoekschriften rapport uitgebragt over het adres van den hr *Kijmmell* en eenige andere ingezetenen van de Smilde, die zich beklagen over het bij het wetsontwerp nopens het stem- en kiesregt aan den heer der heerlijkheid Hoogesmilde toegekende aandeel in de benoeming van den [illegible] en gemeente-raden dier gemeente. Insgelijks is rapport gedaan over een adres van den raad der stad Almelo, die zich beklaagt, dat bij genoemd wetsontwerp de heerlijke regten gehandhaafd worden, terwijl die regten hier te lande niet meer gelden. Beide adressen zijn op voorstel der commissie ter griffie nedergelegd en de verslagen gedrukt. — Prins en prinses *Frederik* der Nederlanden zijn 12 jl. op het nabij Petersburg gelegen lustslot des keizers *Peterhof* aangekomen, waar het hof zich sedert eenige dagen bevond; de keizer en keizerin zijn hun in een stoomjagt tegemoet gekomen. — Hier is sinds eenigen tijd het gerucht verspreid, dat de minister *Rochussen* als gouverneur-generaal naar Java zou gaan: dit gerucht wordt van goederhand weersproken. — De veroordeeling tot levenslangen dwangarbeid der generaals *v. d. Meeren* en *v. d. Smissen*, is in opsluiting gedurende 20 jaren, en voor *Verpraet* en *v. Laethem* in opsluiting gedurende 10 jaren veranderd, terwijl zij allen gedurende 20 jaren onder het bijzonder toezigt der politie gesteld zijn. — Uit Curaçao schrijft men, dat het aldaar met de zijdeteelt niet zoo goed vooruitgaat als met de cochenille- en de aloë-cultuur, welke laatste aldaar wel zullen slagen. — De hertog *Bernhard* van Saxen-Weimar zal nog eenigen tijd in Parijs vertoeven; de kroonprins neemt de honneurs omtrent hem waar, en hij ontvangt oplettendheden, die zelfs den hertog van Mecklenburg-Schwerin, den schoonvader van den kroonprins, niet zijn te beurt gevallen; tot zijne eer is eene groote parade op het Marsveld en groote exercitien te Vincennes gehouden; bij deze exercitien was de aandacht inzonderheid gevestigd op de werking van het houwitserkanon, door den generaal *Paixhans* uitgevonden. Uit dit stuk, zijnde een 80ponder, is op 600 mêtres afstand met druiventrossen gevuurd, en meer dan ½ gedeelte der kogels heeft het doel getroffen. Men wil dat een 100tal dezer stukken op de vestingwerken van Parijs geplaatst zal worden. Ook is dit verschrikkelijk wapen tot verdediging der zeekusten bestemd. De jagers van Vincennes gaven ook bewijzen hunner behendigheid en naauwkeurigheid; 150 mêtres van een caisson geplaatst, hebben zij met brandstichtende [illegible] en bij het vierde schot het reeds doen springen. Het Parijsche blad *le Constitutionel* zegt, dat de Koning der Nederlanden binnen kort eene reis naar Parijs zal doen, en dat die reis in verband staat met een huwelijksverbindtenis tusschen het huis van Oranje en de regerende Fransche dynastie. Den 20 jl. hebben de hertog van Orleans en de hertog van Saxen-Weimar het depot-generaal van oorlog bezocht, alwaar de zaal is, die de correspondentie van de *groote armee* en van *Napoleon* bevat, alsmede de oude archiven, die tot de eerste jaren der regering van *Lodewijk XIV* opklimmen. In het Museum der natuurlijke historie te Parijs bloeit voor de eerste maal in Europa een merkwaardige Japansche boom; dezelve is daar *Paulownia imperialis* genoemd naar de (destijds) kroonprinses der Nederlanden; de bladen zijn 51 streep lang en 68 streep breed; in Japan, waar hij onder den naam van *Kiri* bekend is, wordt hij meer dan 13 ellen hoog; hij is te Parijs uit zaad, dat uit Japan overgezonden was, aangekweekt en groeit er op den kouden grond, hetgeen doet hopen, dat dezelve een sieraad onzer tuinen worden zal. — Nabij Berlijn is van staatswege eene inrigting voor kunstmatige ligchaamsoefeningen van knapen daargesteld en onlangs plegtig geopend. —

Te Hamburg is tot 15 jl. ten behoeve der noodlijdenden ten gevolge van den brand, aan giften ontvangen *f* 2,625,000. De regeringsraad van Hamburg heeft eene bijeenkomst met de vertegenwoordigers der burgerij gehouden: daarin zijn aangenomen de voorstellen der regering om eene geldleening aantegaan tot ondersteuning der van staatswege bestaande brandkas en om tot dekking van de vermindering der staatsinkomsten eene algemeene brandbelasting en hooger in- en uitvoerregten te heffen, benevens een plan van herbouw en verordeningen op het brandwezen. Er is eene commissie uit burgers en regeringsleden benoemd, om over de veranderingen in het bestuur, welke door vele burgers gewenscht worden, te beraadslagen. — De Koningsmoorder *John Francis*, is tot zijne vroegere bedaardheid teruggekeerd en zijn gedrag in den kerker wint hem het medelijden, ja bijna de belangstelling van al die hem omgeven. Hij blijft ontkennen, immer het voornemen gehad te hebben om de koningin te dooden, alsmede dat zijne pistool met een kogel of ander doodend tuig geladen was; hij verklaart zich niet rondborstig omtrent zijne bedoeling, maar zooveel men uit zijne gezegden kan opmaken, schijnt hij nimmer bedacht te zijn geweest op het rampzalig lot, hetwelk hij zich bereidde; ook schijnt hij de onzinnige hoop gevoed te hebben, dat zijne daad geen ander gevolg hebben zou, dan hem eene vermaardheid te verwerven, die het oog op zijn armoedigen toestand zou vestigen en aalmoezen en giften tot verbetering van zijn toestand hem zou doen toevloeijen. Of hij zich met genade of verzachting van straf mag vleijen, is nog onbekend, maar de openbare meening schijnt dit nog al te verwachten. In alle gevalle twijfelt men zeer, of het vonnis in al deszelfs gruwelijke bijzonderheden in kracht gehouden zal worden. In 1822 is eene dergelijke executie te Londen gezien, en men denkt nog met afgrijzen aan de gruwelijke omstandigheden daarvan; de beuls deden het vierendeelen zoo onhandig, dat het gemeen luide zijne verontwaardiging te kennen gaf en zich gereed maakte, het schavot omver te halen; in de sedert verloopen 20 jaren is de beschaving te zeer gevorderd, dan dat men weer een dergelijk tooneel aan de stad Londen zou durven geven. — Den 23 jl. sprak men te Parijs van over Marseille ontvangen tijdingen uit Engelsch Indie, inhoudende, dat verscheiden nieuwe provincien, ten gevolge der gebeurtenissen in Afghanistan, in opstand waren, waardoor de troepen der O. I. kompagnie zich in eenen allerhagchelijksten toestand bevonden. — Velen in Engeland zijn niet zonder ongerustheid over den staat der openbare zaken. De behoeften der schatkist toch hebben het invoeren der buitengewone belasting op de inkomsten noodwendig gemaakt; de in Afghanistan geleden verliezen zijn van schadelijken invloed op de finantiën der O. I. compagnie geweest; omtrent de zending van lord *Ashburton*, naar N. America weet men nog niets met zekerheid; in de betrekkingen met Frankrijk wil men langs hoe meer verkoeling opmerken, en het gebrek onder de arbeidende klasse neemt hand over hand toe. Alle hoop is op het gewijzigd tarief gevestigd, waardoor men verwacht dat aan handel en nijverheid eenig meerder leven zal worden geschonken. — Op het Nederl. O. I eiland Banda, is 26 Nov. jl. een merkwaardig natuurverschijnsel voorgevallen. Nadat de vuurberg aldaar sedert eenige dagen sterk had gerookt, en eene drukkende hitte, gevoegd bij eene, met tusschenpoozen heerschende doodelijke windstilte, het vermoeden eener ophanden zijnde aardbeving had opgewekt, deed zich werkelijk 23 Nov. een ligte schok gevoelen, die welligt 50 a 60 seconden aanhield. Den 26, morgens 6 uur, ontwaarde men op nieuw eene schudding van den grond gedurende een paar minuten. Kort daarna hoorde men een zonderling geluid, als dat van een zwaar nedervallenden regen, en spoedig deed zich het vreemd verschijnsel als eene zeebeving kennen, door de geweldige slingeringen en bewegingen der ter reede liggende schepen. De zee rees somtijds binnen den tijd van twee minuten meer dan negen voeten boven haar gewoon standpunt, en ontzettend was het gezigt der woede, waarmede de golven, nu tot ongewone laagte ineenstortten, dan weder met vernieuwde kracht opstegen. Meer dan drie kwartier uurs hield deze zeebeving aan, welke zonder aanzienlijke schaden of ongelukken is afgeloopen, vermits het juist *eb* was, doch waarvan de gevolgen allertreurigst konden zijn geweest, indien de *vloed* den waterspiegel 7 a 8 voet hooger had doen rijzen. — De Engelsche bladen behelzen berigten van de Kaap, volgens welke de boeren van Natal geneigd waren tot eene vreedzame vereffening van het geschil, zijnde degenen, die den oorlog wilden, door de meerderheid gedwongen, hunne ambten neerteleggen; echter heerschte, volgens berigten tot 23 April, op de grenzen der Kolonie, en zelfs in de Kaapstad vrees voor een inval der Kaffers. — Aan den ijzeren weg tusschen Parijs en Havre werken thans niet minder dan 10,000 arbeiders; in het algemeen worden de spoorwegen in Frankrijk met ijver voortgezet; men vreesde, dat het ongeluk te Versailles den ligt bewegbaren geest der natie tegen de spoorwegen innemen zou; maar het nut der zaak en de gedachte dat ongelukken, door de voorzigtigheid te verhoogen en de voorzorgen te vermeerderen, de veiligheid bevorderen, hebben den indruk van dat ongeluk opgewogen. — De graaf *v. Königsmarck*, pruissisch gezant te Constantinopel, is benoemd tot pruissisch gezant bij ons hof, in plaats van den graaf *v. Lottum*, die als pruissisch gezant naar Constantinopel gaat. Als Belgisch gezant bij ons hof is benoemd de generaal *Prisse*, aide de camp van den koning der Belgen, ter vervanging van den prins van Chimai,

wien onlangs op zijn verzoek ontslag uit die betrekking is verleend.

Parijs 24 Junij. Het koninklijk geregtshof van Poitiers heeft uitspraak gedaan in een proces, hetwelk door het rijk gevoerd werd tegen den hertog van Bordeaux en deszelfs zuster, tot opeissching van 610 hectares bosch, in 1819 door *Karel X*, destijds graaf *van Artois*, aan den hertog *van Berry* overgedragen. Het hof heeft aan het rijk deszelfs eisch ontzegd, met condemnatie in de boete en in de kosten. — Uit Haïti zijn nadere berigten ontvangen, die het berigt van de aardbeving niet alleen bevestigen, maar er meerdere bijzonderheden van geven. De Kaapstad is geheel verwoest, slechts twee huizen staan nog over eind. Het aantal der slagtoffers is minder groot, dan men in den eersten schrik had opgegeven en wordt thans op 4000 menschen gesteld. De stad Port-au-Platt, is, verzekert men, ook geheel verwoest, maar slechts weinige menschen zijn daarbij omgekomen. De berg, tegen welken St. Marc gelegen is, is zoo wijd van een gespleten, dat er een rijtuig door de scheur heen kan. — Men weet dat de klagten over de onveiligheid in Parijs, sedert een geruimen tijd zoo sterk als menigvuldig waren; men hoopt dat hieraan thans een einde zal wezen; want de politie heeft de ontdekking gedaan van zeker huis in de oude straat der *Boucheries saint Honoré*, een waar dievenhol, waar allerlei geboefte van beider kunne te zamen woonachtig was en deze ontdekking heeft een groot aantal arrestatiën ten gevolge gehad. Men zegt dat dit geboefte, waarvan de kleeding voor de mannen, in de kiel en den pet, de eenmaal aangenomen leuzen der losbandigheid, bestond, zich ten getale van meer dan 200 georganiseerd had, tot het verijdelen van de werking der politie, vooral in de omstreken van het *Palais-Royal*. Een afgesproken fluiten was een teeken, hetwelk met telegrafische snelheid werkte, en de contrapolitie der bende, tegen de waakzaamheid der staatspolitie bevorderde.

Amsterdam 25 Junij. Sedert het ongeluk aan de Seine is de aandacht zoo zeer op alle spoortreinen gevestigd, dat ook de minste vertraging ongerustheid verwekt; dit was ook gisteren het geval, daar de spoortrein, die kwart voor 3 ure van Haarlem moest aankomen, niet op den tijd aankwam; maar toen dezelve 25 minuten later in goeden staat verscheen, en men vernam dat de alles naauwkeurig gadeslaande opzigters tusschen Haarlem en Halfwege een ligt defect hadden ontdekt, zoo als honderde malen met rijtuigen het geval kan zijn, en dat men hierop begrepen had, liever iets later aan te komen, en alles eerst te Halfwege in volmaakte orde te moeten herstellen, werd zulks algemeen geprezen, en vermeerderde zulks het vertrouwen op de goede administratie.

Stokholm 12 Junij. Met verbazing vernam Europa tijdens den laatsten Rijksdag, dat de staats-raden en ministers des konings bij den Rijksraad aangeklaagd waren van ongrondwettige handelingen. Europa vernam zulks met te grooter verwondering, daar Zweden nog nimmer zulk een welvaart als onder den tegenwoordigen koning en zijne raadslieden, heeft bereikt. Niet alleen vond de beschuldiging desniettemin plaats, maar het rijksgerigt is reeds over het jaar vergaderd, en nog is er geene uitspraak. Men verwacht evenwel algemeen, dat dezelve thans spoedig zal volgen en op al de punten der aanklagte, 30 in getal, ten voordeele der aangeklaagden zal zijn.

I. *Wat kan Drenthe worden?* Drenthe's bodem is niet zoo vet als de kleibodem van Vriesland en Groningen, en zal wel nimmer rijke tarweoogsten dragen: daarentegen zijn in Drenthe veelal ook geene zeeweringen of polderdijken uit de opbrengst des bodems te bekostigen, noch is er gevaar, dat eene overstrooming plotselijk de vruchten van jaren arbeids verwoeste. De handel zal nimmer in Drenthe weelde en schatten brengen; uitgestrekte fabrijkgebouwen zullen er schaars oprijzen: daarentegen zullen de verderfelijke schokken, ontstaande als de handel of het fabrijkwezen door den wisselvalligen loop der staatkundige gebeurtenissen hunne uitwegen gesloten zien, zich hier niet doen gevoelen; eene ligchamelijk en geestelijk ontzenuwde bevolking, hoedanige in groote fabrijkplaatsen woont en een nog zwakker kroost teelt, zal hier nimmer worden gevonden.

Drenthe kan een door landbouw welvarend gewest worden, een wel nederig en onaanzienlijk maar gelukkig en gezegend oord; het kan de woonplaats worden van eene talrijke en gezonde, wel tot zwaren arbeid gehoudene en niet rijke maar krachtige en tegen armoede beveiligde bevolking; het kan geraken tot een boven wisselvalligheden verheven bloei, gegrond op landbouwnijverheid.

Graanbouw, veeteelt, houtteelt, turfgraverij, kunnen hier op veel grootere schaal, dan thans geschiedt, gedreven worden, en voor eene veel talrijker bevolking een tamelijk bestaan opleveren. Deze zijn de door de natuur aangewezen hoofdbronnen van volksbestaan in dit gewest. Daarbij kan nog komen, mits de middelen van vervoer verbeterd worden, eenige fabrijkmatige nijverheid (waartoe de overvloed van goedkoope brandstof gelegenheid geeft) en eenige meerdere handel, vooral met Oost-Vriesland; het eene en het andere zal echter wel altijd bijzaak blijven.

II. *Wat moet er gedaan worden, opdat Drenthe worde, wat het kan worden?* De eerste behoefte zijn *kanalen*. Kanalen zijn noodig, om de producten van de veengraverij, van den landbouw en veeteelt, van de houtteelt aftevoeren, om mest en andere benoodigdheden aantevoeren. Is Drenthe eenmaal door kanalen doorsneden, dan zullen deszelfs producten duurder afgezet, en hetgeen van elders benoodigd is, er beterkoop aangeschaft kunnen worden. »De kanalisatie is »de eerste voorwaarde eener grondige bevordering van de »nijverheid en algemeene welvaart in Drenthe," zegt de hr Gravelink in zijne *Statistiek*. (*)

(*) Een onmisbaar werk voor allen, die over Drentsche belangen juist willen oordeelen. Mogt de schrijver zijn werk aanvullen met hetgeen op den sedert deszelfs verschijning verloopen tijd betrekking heeft!

De tweede voorwaarde van Drenthe's ontwikkeling is de *scheiding der markten.* Meer dan de helft van den bodem van ons gewest is gemeen eigendom en levert dientengevolge schier geene vruchten op. Eene instelling, voor vele eeuwen ingevoerd, blijft in geheel veranderde omstandigheden bestaan. Zij wordt met onverstandige hardnekkigheid verdedigd; als met hand en tand vastgehouden. De stem des eigenbelangs zelfs, die zoo vermogende stem, wordt tot zwijgen gebragt door de blinde verkleefdheid aan het oude. Mogt het gezond verstand, waarvan de Drenthenaar zoo vele blijken geeft, ook hier spoedig zegevieren.

Verders moet de landbouw in Drenthe, terwijl hij door de marktescheidingen uitgebreid wordt, tevens innerlijk worden verbeterd. De opsomming van hetgeen, onzes inziens, in den Drenthschen landbouw verbeterd kan worden, bewaren wij voor eene andere gelegenheid; om iets te noemen: de landbouwers kunnen de gewassen, die zij verbouwen, jaarlijks doelmatiger afwisselen; eenige werktuigen van den landbouw kunnen beter ingerigt, andere hier nog onbekende, met nut van elders hier ingevoerd worden; de Drentsche boter zou door zorgvuldige bereiding nog eene betere hoedanigheid en grootere waarde in den handel kunnen erlangen. Tot de innerlijke verbetering van den landbouw zal het krachtdadig medewerken, zoo eenige op landhuishoudkundige scholen wetenschappelijk gevormde landbouwers zich hier nederzetten; hunne boerderijen zullen *model-boerderijen* worden.

Ter bevordering van de veeteelt moet vooreerst door de landlieden meer zorg besteed worden aan het natuurlijk groenland, dat een niet gering deel van den Drentschen bodem uitmaakt, en thans schier geheel verwaarloosd wordt, maar met weinig moeite aanmerkelijk zou kunnen worden verbeterd; marktescheidingen zullen hierop gunstig werken, als waardoor veel natuurlijk groenland bijzonder eigendom zal worden. Voorts moet worden voortgegaan met de pogingen tot verbetering van het ras der paarden, koeijen en schapen; de keuring der hengsten en stieren (die langzaam maar zeker werkt) en de kruising van het Drentsche schapenras met buitenlandsche, kunnen daartoe strekken. Het Drentsch paardenras, in den handel tamelijk gezocht, zal dit nog meer worden, als door veredeling zijne goede hoedanigheden worden verhoogd. De uitbreiding van den veestapel zal onmisbaar de uitbreiding van den landbouw bevorderen.

Wat de houtteelt aangaat: het Drentsch eikenhout is van voortreffelijke hoedanigheid; het zou in vele streken met meer voordeel aangekweekt kunnen worden, als er niet zoo veel aan de zweep bleef hangen, gelijk men zegt; ook de houtteelt, van opgaand zoowel als van hakhout, wacht op kanalen. Dennenhout kan een uitvoer-artikel worden, als bruikbaar bij de zeeweringen en voor het heiwerk bij het bouwen van huizen. Jammer, dat de voorraad eikenhout hier weldra uitgeput zal zijn, daar het weggekapte niet door jong plantsoen vervangen wordt. Mogt het voorstel door den Gouverneur VAN EWYCK aan de Gemeente-Besturen gedaan, om op gemeentekosten opgaand eikenhout te planten, nog in uitvoering komen!

Drenthe heeft ook behoeften van een anderen aard: vooreerst daaraan, dat het inkomend regt op buitenlandsch graan blijve bestaan. Hoe waar het beginsel van handelsvrijheid in het afgetrokkene zij, in het belang van den landbou moet daarvan worden afgeweken, omdat in het buitenla daarvan afgeweken wordt, en omdat de landbouw, de be langrijkste tak van volksbedrijvigheid, de beste en steed vloeijende bron van volksbestaan, zijne volle kracht en on wikkeling bij ons nog niet bereikt heeft. Gelijk een jonge boo voor den wind beschut wordt, opdat hij allengs de krac verkrijge, om den wind het hoofd te bieden: zoo moet d landbouw door een inkomend regt tijdelijk worden besch Vervolgens vordert Drenthe's belang, dat de turfbelasti opgeheven worde of haar nadeelige invloed weggenomen do eene evenredige belasting der buitenlandsche brandstoffe Maar over deze beide punten willen wij niet meer zegge niet binnen dit gewest toch maar in s'lands wetgevende ve gadering wordt daarover beslist.

III. *Wat is Drenthe's toekomst?* De toekomst is zo onzeker niet, als men zegt. Ten deele schept de mens zijne toekomst zelf. Met tamelijke zekerheid kan men voor zeggen, dat de boer, die (zoo als in de fabel verhaald wor bij de rivier gaat zitten, om te wachten tot dat het wat weggevloeid is, lang zal zitten wachten. In onzen regering vorm kan elk gegoed burger meer of min invloed oefen op den gang der openbare zaken. Hieruit volgt, dat e gegoed burger de gebreken in den gang der openbare zak in meerdere of mindere mate aan zich zelven moet wijte Bedenkt dit, kiezers en stemgeregtigden; hoe klein of h groot aandeel aan het bestuur u gegeven zij, gebruikt u bevoegdheid gretig, naar behooren en uit de regte beginse niet op vriendschap of maagschap, maar op geschiktheid leen mag bij het kiezen acht geslagen worden. Groote verantwoordelijkheid nog hebben zij, die door hunne me burgers gekozen worden, om onmiddelijk op den gang d openbare zaken invloed te oefenen. Dat zij zich het al meen belang, niet dat van personen of enkele plaatsen v oogen stellen! Weldra zullen de Provinciale Staten ver deren. Zucht naar vooruitgang, even afkeerig van overijli als van stilstand, zitte voor bij die vergadering. Oversch ting van eigene kracht is gevaarlijk, maar niet minder e te klein denkbeeld van eigene kracht: wie alles van den b stand van vreemden verwacht, wordt ligt teleurgesteld.

*** Namens Z. M. *Willem Frederik* graaf v Nassau, is volgens dispositie van den 18 dezer, t behoeve van de 27 huisgezinnen te Ruinen, die d den brand op den 4 April j.l. van het hunne z beroofd, aan den ondergeteekende overgemaakt *f* 7

Dwingelo, 23 Junij 1842. Ds. C. VAN SCHAICK

*** De ondergeteekende verzoekt door dezen a len, die iets te vorderen hebben van wijlen *Abrah Kropveld* en vrouw *Merle Izacs*, in leven eheli den, gewoond hebbende en overleden te Roswink om daarvan ten spoedigste, immers binnen a weken na heden, opgave te doen aan den heer *B. de Vries* te Koevorden.

Assen, 27 Junij 1842. Mr. L. OLDENHUIS GRATA

Amsterdam, 25 *Junij.* Werk. sch. 2½ pct. 52 a ...; dito 5 pct. $100\frac{13}{16}$ a $\frac{7}{8}$; kansb. . .; handelm. 150½ a ...

Te Assen bij *VAN GORCUM & COMP.* Provinciale Drukkers,